

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΟΜΑΔΑ Α

A.1 Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση είναι σωστή, ή Λάθος, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

α) Όταν ο πληθωρισμός μειώνεται, το επίπεδο τιμών πέφτει.

β) Αν ο ΔΤ ενός έτους k είναι μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο ΔΤ του έτους βάσης, τότε το Πραγματικό ΑΕΠ του έτους k είναι μεγαλύτερο από το Ονομαστικό ΑΕΠ στο αντίστοιχο έτος.

γ) Αν οι προτιμήσεις των καταναλωτών μεταβληθούν ευνοϊκά για ένα αγαθό ενώ ταυτόχρονα βελτιωθεί η τεχνολογία παραγωγής του, η τιμή ισορροπίας του αγαθού μπορεί να παραμείνει σταθερή.

δ) Η μείωση της ανεργίας μετατοπίζει την καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων δεξιά.

ε) Η ζήτηση ενός αγαθού μεταβάλλεται προς την ίδια κατεύθυνση με τη μεταβολή της τιμής ενός συμπληρωματικού αγαθού.

Μονάδες 15

Για τις παρακάτω προτάσεις A2 και A3 να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A.2 Μείωση της προσφοράς της επιχείρησης στη βραχυχρόνια περίοδο έχουμε όταν:

α) αυξάνεται η τιμή του προϊόντος. **γ)** αυξάνεται η τιμή των παραγωγικών συντελεστών.

β) μειώνεται η τιμή του προϊόντος. **δ)** μειώνεται η τιμή των παραγωγικών συντελεστών.

Μονάδες 5

A.3 Όταν η καμπύλη του μέσου μεταβλητού κόστους τέμνεται από το ανερχόμενο τμήμα της καμπύλης του οριακού κόστους, τότε το μέσο μεταβλητό κόστος:

α) παίρνει την υψηλότερη τιμή του

γ) εξισώνεται με το μέσο συνολικό κόστος

β) παίρνει την χαμηλότερη τιμή του

δ) εξισώνεται με το μέσο σταθερό κόστος

Μονάδες 5

ΟΜΑΔΑ Β

B.1 Από τα είδη τις ανεργίας να αναλύσετε την ανεργία τριβής και την διαρθρωτική ανεργία.

Μονάδες 10

B.2 Να περιγράψετε τις σπουδαιότερες αιτίες για τις οποίες το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.), όταν χρησιμοποιείται ως δείκτης οικονομικής ευημερίας, παρουσιάζει ατέλειες και αδυναμίες.

Μονάδες 15

ΟΜΑΔΑ Γ

Μια οικονομία παράγει μόνο δύο αγαθά X και Ψ και απασχολεί πλήρως και αποδοτικά όλους τους παραγωγικούς συντελεστές που διαθέτει με δεδομένη την τεχνολογία, όπως στον παρακάτω πίνακα.

	X	Ψ	ΚΕΧ	ΚΕΨ
A	0	300		
			0,5	
B	80			
Γ		220		
Δ		100		
			10	
E		0		

Γ.1 Να συμπληρωθούν τα κενά του πίνακα αν γνωρίζουμε ότι από τον συνδυασμό B στον συνδυασμό Γ η παραγωγή του X αυξάνεται κατά 40 μονάδες και από τον συνδυασμό Γ στον συνδυασμό Δ η παραγωγή του X αυξάνεται κατά 25%.

Μονάδες 6

Γ.2 Να εξηγήσετε την συμπεριφορά του ΚΕΧ και ΚΕΨ καθώς αυξάνεται η παραγωγή του X και του Ψ.

Μονάδες 3

Γ.3 Να χαρακτηριστούν οι παρακάτω συνδυασμοί: Κ ($X = 10, \psi = 230$), Λ ($X = 134, \Psi = 92$).

Μονάδες 4

Γ.4 Πόσες μονάδες του αγαθού Ψ πρέπει να θυσιαστούν αν η οικονομία θέλει να αυξήσει την παραγωγή του αγαθού X από 76 σε 125 μονάδες;

Μονάδες 7

Γ.5 Αν η οικονομία παράγει τον μέγιστο συνδυασμό $X = 120, \Psi = 220$ ποια θα πρέπει να είναι η ποσοστιαία μεταβολή του αγαθού Ψ ώστε η παραγωγή του αγαθού X να αυξηθεί κατά 5 μονάδες;

Μονάδες 5

ΟΜΑΔΑ Δ

Οι αγοραίες συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς ενός αγαθού είναι γραμμικές. Στο σημείο ισορροπίας η τιμή είναι ίση με 10 ευρώ και η ποσότητα ισορροπίας 200 μονάδες. Το κράτος επιβάλλει κατώτατη τιμή ίση με 20 ευρώ με αποτέλεσμα οι καταναλωτές να μεταβάλλουν τη ζητούμενη ποσότητα κατά 50% ενώ δημιουργείται πλεόνασμα ίσο με 150 μονάδες.

Δ.1 Να υπολογιστούν οι αγοραίες εξισώσεις ζήτησης και προσφοράς του αγαθού.

Μονάδες 5

Δ.2 Να υπολογίσετε και στη συνέχεια να αιτιολογήσετε τη μεταβολή στη συνολική δαπάνη των καταναλωτών μέσω της ελαστικότητας ζήτησης τόξου όταν η τιμή αυξάνεται από την τιμή ισορροπίας στην τιμή παρέμβασης.

Μονάδες 5

Δ.3 Να υπολογίσετε το μέγεθος της κρατικής επιβάρυνσης στην περίπτωση που το κράτος αγοράσει το πλεόνασμα στην τιμή παρέμβασης.

Μονάδες 4

Δ.4 Να υπολογιστεί το όφελος των παραγωγών από την επιβολή της κατώτατης τιμής και με την προϋπόθεση ότι το κράτος αγόρασε το πλεόνασμα.

Μονάδες 5

Δ.5 Αν το κράτος στη συνέχεια, πουλήσει το 1/3 του πλεονάσματος στην τιμή ισορροπίας και το υπόλοιπο στην τιμή η οποία οι καταναλωτές θα μεγιστοποιούσαν τη συνολική δαπάνη τους να υπολογιστεί το νέο ύψος της κρατικής επιβάρυνσης.

Μονάδες 6

Απαντήσεις

ΟΜΑΔΑ Α

A.1

α) Λάθος

β) Λάθος

γ) Σωστό

δ) Λάθος

ε) Λάθος

A.2 γ

A.3 β

ΟΜΑΔΑ Β

B.1 Κεφάλαιο 9, παράγραφος 4. Ανεργία, σελ. 169 – 170 σχολικού βιβλίου.

B.2 Κεφάλαιο 7, παράγραφος 10. Το Α.Ε.Π. ως δείκτης οικονομικής ευημερίας και οι αδυναμίες του, σελ. 142 – 143 σχολικού βιβλίου.

ΟΜΑΔΑ Γ

Γ.1

- $ΚΕΧ (A \rightarrow B) = \frac{\Delta\psi}{\Delta X} \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{300 - \psi_B}{80 - 0} \Rightarrow 80 = 600 - 2 \cdot \psi_B \Rightarrow 2 \cdot \psi_B = 520 \Rightarrow \psi_B = 260$
- $X\Gamma = 80 + 40 \Rightarrow X\Gamma = 120$
- $X\Delta = 120 + \frac{25}{100} \cdot 120 \Rightarrow X\Delta = 150$
- $ΚΕΧ (\Delta \rightarrow E) = \frac{\Delta\psi}{\Delta X} \Rightarrow 10 = \frac{100 - 0}{X_E - 150} \Rightarrow 100 = 10 \cdot X_E - 1500 \Rightarrow 1600 = 10 \cdot X_E \Rightarrow X_E = 160$
- $ΚΕΧ (B \rightarrow \Gamma) = \frac{\Delta\psi}{\Delta X} = \frac{260 - 220}{120 - 80} = \frac{40}{40} \Rightarrow ΚΕΧ (B \rightarrow \Gamma) = 1$
- $ΚΕΧ (\Gamma \rightarrow \Delta) = \frac{\Delta\psi}{\Delta X} = \frac{220 - 100}{150 - 120} = \frac{120}{30} \Rightarrow ΚΕΧ (\Gamma \rightarrow \Delta) = 4$
- $ΚΕ\psi (E \rightarrow \Delta) = \frac{\Delta X}{\Delta\psi} = \frac{160 - 150}{100 - 0} = \frac{10}{100} \Rightarrow ΚΕ\psi (E \rightarrow \Delta) = 0,1$
- $ΚΕ\psi (\Delta \rightarrow \Gamma) = \frac{\Delta X}{\Delta\psi} = \frac{150 - 120}{220 - 100} = \frac{30}{120} \Rightarrow ΚΕ\psi (\Delta \rightarrow \Gamma) = 0,25$
- $ΚΕ\psi (\Gamma \rightarrow B) = \frac{\Delta X}{\Delta\psi} = \frac{120 - 80}{260 - 220} = \frac{40}{40} \Rightarrow ΚΕ\psi (\Gamma \rightarrow B) = 1$
- $ΚΕ\psi (B \rightarrow A) = \frac{\Delta X}{\Delta\psi} = \frac{80 - 0}{300 - 260} = \frac{80}{40} \Rightarrow ΚΕ\psi (B \rightarrow A) = 2$

Γ.2

Το κόστος ευκαιρίας του αγαθού Χ και του αγαθού Ψ είναι αυξανόμενο. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι συντελεστές παραγωγής δεν είναι εξίσου κατάλληλοι για την παραγωγή όλων των αγαθών. Καθώς αυξάνεται και η παραγωγή ενός αγαθού (π.χ. του Χ), αποσπώνται από την παραγωγή άλλων αγαθών (π.χ. του Ψ) συντελεστές που είναι όλο και λιγότερο κατάλληλοι για την παραγωγή του πιο πάνω αγαθού (Χ). Απαιτούνται, δηλαδή, ολοένα και περισσότερες μονάδες από τα άλλα αγαθά για την παραγωγή κάθε επιπλέον μονάδας του συγκεκριμένου αγαθού, πράγμα που σημαίνει αυξανόμενο κόστος ευκαιρίας.

Γ.3

	Χ	Ψ	ΚΕΨ
A	0	300	
A'	10	295	2
B	80	260	

$$ΚΕ\psi (A' \rightarrow A) = \frac{\Delta X}{\Delta\psi} \Rightarrow 2 = \frac{10 - 0}{300 - \psi_{A'}} \Rightarrow 600 - 2 \cdot \psi_{A'} = 10 \Rightarrow 590 = 2 \cdot \psi_{A'} \Rightarrow \psi_{A'} = 295$$

Ο συνδυασμός $X = 10$, $\psi = 230$ είναι εφικτός, αυτό σημαίνει ότι κάποιοι παραγωγικοί συντελεστές υποαπασχολούνται.

	X	Ψ	ΚΕΧ
Γ	120	220	
Γ'	134	164	4
Δ	150	100	

$$\text{ΚΕΧ} (\Gamma \rightarrow \Gamma') = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Rightarrow 4 = \frac{220 - \Psi\Gamma'}{134 - 120} \Rightarrow 56 = 220 - \Psi\Gamma' \Rightarrow \Psi\Gamma' = 164$$

Ο συνδυασμός $X = 134$, $\Psi = 92$ είναι εφικτός, αυτό σημαίνει ότι κάποιοι παραγωγικοί συντελεστές υποαπασχολούνται.

Γ.4

	X	Ψ	ΚΕΧ
A	0	300	
A'	76	262	0,5
B	80	260	
			1
Γ	120	220	
Γ'	125	200	4
Δ	150	100	

$$\text{ΚΕΧ} (A \rightarrow A') = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{300 - \Psi A'}{76 - 0} \Rightarrow 76 = 600 - 2 \cdot \Psi A' \Rightarrow 2 \cdot \Psi A' = 524 \Rightarrow \Psi A' = 262$$

$$\text{ΚΕΧ} (\Gamma \rightarrow \Gamma') = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Rightarrow 4 = \frac{220 - \Psi\Gamma'}{125 - 120} \Rightarrow 20 = 220 - \Psi\Gamma' \Rightarrow \Psi\Gamma' = 200$$

$\Delta\Psi = 262 - 200 \Rightarrow \Delta\Psi = 62$ μονάδες του αγαθού Ψ πρέπει να θυσιάστούν για να αυξηθεί η παραγωγή του αγαθού X από 76 σε 125 μονάδες.

Γ.5

$$\Delta\Psi\% = \frac{200 - 220}{220} \cdot 100 \Rightarrow \Delta\Psi\% = -9,09\%$$

ΟΜΑΔΑ Δ

Δ.1 Με την επιβολή της κατώτατης τιμής οι καταναλωτές μειώνουν τη ζητούμενη ποσότητα τους κατά 50% συνεπώς θα διαμορφωθεί σε:

$$Q_{D(K)} = Q_E - \frac{50}{100} Q_E \Rightarrow Q_{D(K)} = 0,5 \cdot Q_E \Rightarrow Q_{D(K)} = 100 \text{ μονάδες.}$$

Επίσης δημιουργείται πλεόνασμα ίσο με 150 μονάδες άρα:

$$Q_{S(K)} - Q_{D(K)} = 150 \Rightarrow Q_{S(K)} - 100 = 150 \Rightarrow Q_{S(K)} = 250 \text{ μονάδες.}$$

Οι αγοραία συνάρτηση ζήτησης είναι γραμμική και γνωρίζουμε τουλάχιστον δυο σημεία που την επαληθεύουν συνεπώς δίνεται από τη σχέση:

$$\frac{Q_D - 200}{P - 10} = \frac{100 - 200}{20 - 10} \Rightarrow \frac{Q_D - 200}{P - 10} = -10 \Rightarrow Q_D = 300 - 10 \cdot P$$

Ομοίως για την αγοραία συνάρτηση προσφοράς:

$$\frac{Q_S - 200}{P - 10} = \frac{250 - 200}{20 - 10} \Rightarrow \frac{Q_S - 200}{P - 10} = 5 \Rightarrow Q_S = 150 + 5 \cdot P$$

Δ.2 Η συνολική δαπάνη των καταναλωτών πριν την επιβολή της κατώτατης τιμής είναι ίση με:

$$\Sigma\Delta_1 = P_E \cdot Q_E \Rightarrow \Sigma\Delta_1 = 10 \cdot 200 \Rightarrow \Sigma\Delta_1 = 2.000 \text{ ευρώ.}$$

Η συνολική δαπάνη των καταναλωτών μετά την επιβολή της κατώτατης τιμής είναι ίση με:

$$\Sigma\Delta_2 = P_K \cdot Q_{D(K)} \Rightarrow \Sigma\Delta_2 = 20 \cdot 100 \Rightarrow \Sigma\Delta_2 = 2.000 \text{ ευρώ.}$$

Παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει μεταβολή στη συνολική δαπάνη των καταναλωτών μετά την επιβολή της κατώτατης τιμής.

Υπολογίζουμε την ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή στο τόξο που σχηματίζει η τιμή ισορροπίας με την κατώτατη τιμή:

$$E_{D\text{τοξου}} = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \cdot \frac{P_1 + P_2}{Q_1 + Q_2} = \frac{100 - 200}{20 - 10} \cdot \frac{10 + 20}{200 + 100} = \frac{-100}{10} \cdot \frac{30}{300} \Rightarrow E_{D\text{τοξου}} = -1$$

Επειδή $|E_D| = 1$ η ζήτηση είναι μοναδιαία δηλαδή η ποσοστιαία μεταβολή της τιμής είναι ίση με την ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας άρα για το λόγο αυτό η συνολική δαπάνη των καταναλωτών παραμένει σταθερή.

Δ.3 Αν το κράτος αγοράσει το πλεόνασμα στην τιμή παρέμβασης τότε το μέγεθος της κρατικής επιβάρυνσης υπολογίζεται από τη σχέση:

$$\text{Κρατική Επιβάρυνση} = P_K \cdot \text{Πλεόνασμα} = 20 \cdot 150 = 3.000 \text{ ευρώ.}$$

Δ.4 Το όφελος των παραγωγών με την επιβολή της κατώτατης τιμής και εφόσον το κράτος αγοράσει το πλεόνασμα θα είναι ίσο με:

$$\text{Όφελος Παραγωγών} = P_K \cdot Q_{S(K)} - P_E \cdot Q_E = 20 \cdot 250 - 10 \cdot 200 = 3.000 \text{ ευρώ.}$$

Δ.5 Αν το κράτος πουλήσει το 1/3 του πλεονάσματος στην τιμή ισορροπίας τότε θα εισπράξει ποσό ίσο με: $\frac{1}{3} \cdot 150 \cdot 10 = 50 \cdot 10 = 500 \text{ ευρώ.}$

Το σημείο όπου μεγιστοποιείται η συνολική δαπάνη των καταναλωτών είναι το μέσο της γραμμικής συνάρτησης όπου η ελαστικότητα ζήτησης είναι ίση με -1.

$$E_{D(M)} = -1 \Rightarrow \frac{\Delta Q}{\Delta P} \cdot \frac{P_M}{Q_M} = -1 \Rightarrow -10 \cdot \frac{P_M}{300 - 10 \cdot P_M} = -1 \Rightarrow P_M = 15 \text{ ευρώ.}$$

Με την πώληση του υπόλοιπου πλεονάσματος στην τιμή των 15 ευρώ το κράτος θα εισπράξει ποσό ίσο με: $\frac{2}{3} \cdot 150 \cdot 15 = 100 \cdot 15 = 1.500 \text{ ευρώ.}$

Άρα το κράτος συνολικά θα έχει έσοδα: $500 + 1.500 = 2.000 \text{ ευρώ.}$

Επομένως το νέο ύψος της κρατικής επιβάρυνσης θα διαμορφωθεί σε:

$$\text{Νέα κρατική επιβάρυνση} = 3.000 - 2.000 = 1.000 \text{ ευρώ.}$$